

Altid med handelen i centrum

**Carsten Boyer Thøgersen, direktør,
Copenhagen Business Confucius Institute, Copenhagen Business School,
cbo.int@cbs.dk**

Handel og skibsfart har båret Danmarks forhold til Kina, siden det første danske handelsskib anløb Fuzhou i 1676. Efter 1949 sikrede tidlige diplomatiske forbindelser med Folkerepublikken Kina, at Danmark kunne fortsætte sin handel med Kina. Fra 1971 til 1989 udbyggede mange danske virksomheder med stor succes deres position på det kinesiske marked båret af en fokuseret dansk politik over for Kina. Fra 1989 til 2004 sås en mindre fokuseret dansk Kina-politik samtidig med, at mange nye danske virksomheder etablerede sig på det kinesiske marked. I årene efter 2005 startede en omfattende opdatering af dansk politik over for Kina, som for alvor slog igennem efter 2011. Et rigere, økonomisk stærkere og mere internationalt engageret Kina vil formentlig betyde, at andre hensyn end handel og skibsfart fremover også vil have indflydelse på Danmarks politik over for Kina.

Handel og skibsfart har båret Danmarks forhold til Kina, siden det første danske handelsskib anløb Fuzhou i 1676. Ved ankomsten blev en officiel hilsen overbragt fra Christian den 5. til Kejser Kangxi. Kongen ønskede et fredeligt samarbejde med Kina, først og fremmest inden for skibsfart og handel (Brødsgaard og Kirkebæk, 2000: 14). Danmarks forhold til Kina blev i de følgende 340 år bestemt af handelsmæssige forhold. Efter 1949 sikrede tidlige danske diplomatiske forbindelser med Folkerepublikken Kina, at Danmark kunne fortsætte sin handel med Kina.

Fra 1971 til 1989 udbyggede mange danske virksomheder med stor succes deres position på det kinesiske marked båret af en fokuseret dansk politik over for Kina. Fra 1989 til 2004 sås en mindre fokuseret dansk Kina-politik samtidig med, at mange nye danske virksomheder etablerede sig på det kinesiske marked. I årene efter 2005 startede en omfattende opdatering af dansk politik over for Kina, som for alvor slog igennem efter 2011. Et rigere, økonomisk stærkere og mere internationalt engageret Kina vil formentlig betyde, at andre hensyn end handel og skibsfart fremover også vil have indflydelse på Danmarks politik over for Kina.

Frem til 1950

Handelsfolk var de første danskere, der slog sig ned i Kina fra 1740. Handels- og skibsfartsinteresser var bag oprettelsen af danske konsulater i Kina, det første i 1820. Den første officielle aftale mellem Danmark og Kina fra 1864 kaldtes en »Venskabs, Handels- og Skibsfarts-Traktat« (Patent, 1864). Den første officielle kinesiske delegation besøgte Danmark i 1869. Formålet var blandt andet forretningsmøder med Store Nordiske Telegrafelskab (Thøgersen og Hinrup, 2015). Udenrigsministeriet udstationerede den første medarbejder i Kina i 1896, en konsul i Shanghai tæt på dansk handel. Først tolv år

senere udsendte Danmark en diplomat til Beijing (Brødsgaard og Kirkebæk, 2000: 73 ff).

Fra 1860 var 250 danskere ansat i det britisk administrerede kinesiske toldvæsen, mens 150 danske missionærer arbejdede i Kina frem til 1950 (Thøgersen og Hinrup, 2015: 61; Gjerø, 2007: 6). Stort set alle andre danskere i Kina var forretningsfolk, og de fleste bosat i Shanghai, hvor danskere i 1920'erne udgjorde den femtestørste vestlige befolkningsgruppe (Danish Trade Council, 2005: 5).

Under Japans besættelse af Kina fra 1937 til 1945 fastholdt Danmark sin diplomatiske repræsentation i det besatte Shanghai, hvor den danske kommercielle tilstedeværelse fortsat var betydelig. I 1941 anerkendte Danmark efter tysk pres den japansk kontrollerede kinesiske regering i Nanjing, mens Danmarks repræsentant i Tokyo blev sideakkrediteret *Manchuguo*,¹ fra 1932 en japansk lydstat i Nordøstkina, hvorfra dansk import af soja-bønder var stor.

Efter Tysklands besættelse af Danmark i 1940 havde Danmarks ambassadør i Washington, Henrik Kaufmann, påtaget sig rollen som repræsentant for det frie Danmark og havde i den egenskab fortsat den danske diplomatiske kontakt til Kinas officielle regering i Chongqing (Harmsen, 2011/12). Efter krigens ophør i Europa i maj 1945 sendte Henrik Kaufmann straks en note til Chongqing og genbekræftede dansk anerkendelse af Kinas regering. I 1946 rejste Kaufmann selv til Kina, hvor han havde været ambassadør fra 1924-32, for at sikre danske diplomatiske missioner og danske virksomheders genetablering af kontakten til de kinesiske myndigheder. En dansk-kinesisk samarbejdsaftale blev underskrevet, hvori det blandt andet blev sikret, at danske skibe fortsat kunne besejle kinesiske havne (Bramsen, 2008: 104 f).

Før 1950 var Østasien og Kina ikke vigtige markeder for dansk handel og skibsfart. Undtagelserne var Store Nordiske Telegraf-selskab, Det Østasiatiske Kompagni (ØK), Nordisk Fjer, FLSmidth og Rederiet Jebsen & Co. I 1881 opnåede Store Nordiske Telegraf-selskab eneret til at drive telegrafvirksomhed i Kina i 20 år (Lange, 1980: 63). For ØK forblev handel med Kina en kerneforretning fra kompagniets etablering i Shanghai i 1900 og 100 år frem.

1950 til 1971 – Vågeblus

I efteråret 1949 endte den kinesiske borgerkrig med oprettelsen af Folkerepublikken Kina. Frem til udbruddet af Korea-krigen i juni 1950 havde den kolde krig og dens logik endnu ikke sat sig fast i Østasien. I begyndelsen af 1950 anerkendte et mindre antal vest-europæiske lande det nye kinesiske styre – først Storbritannien, tre dage senere Danmark og snart Sverige, Norge, Finland og Schweiz, men kun to lande – Sverige og Danmark – nåede at etablere diplomatiske forbindelser med Kina inden Korea-krigens udbrud d. 25. juni 1950 (China's Foreign Relations, 1989: 404). Dagen forinden havde Danmarks nye gesandt i Kina netop overrakt sine akkreditiver til Kinas præsident, Mao Zedong, og Danmark kunne fortsætte sine hidtidige handelsforbindelser med Kina.

Efter 1949 opretholdt enkelte danske virksomheder deres kontorer i Shanghai, herunder Store Nordiske Telegraf-selskab, som de kinesiske myndigheder havde anmodet om at blive for at sikre den telegrafiske drift. Fra juli 1950 havde USA indført først delvis og fra december 1950 fuld handelsembargo over for Kina (Huang, 2012: 34). Bortset fra en større dansk import fra Kina i 1950 og 1951 var dansk handel med Kina derfor lille i 1950'erne. Danske skibe anløb dog fortsat kinesiske havne, men uden varer produceret i USA.

Fra midten af 1950'erne overtog en række

statslige import-eksportselskaber Kinas udenrigshandel, og de få danske virksomheder, der havde opretholdt deres kontorer i Kina efter 1950, lukkede endeligt i 1962. Samme år lukkede det danske generalkonsulat i Shanghai. I 1957 underskrev en dansk handelsdelegation under besøg i Beijing en ny og bredere handelsaftale med Kina, og samhandelen steg betydeligt i de følgende år (Danish Trade Council, 2005: 8).

En del af Kinas udenrigshandel foregik over grænsen til den britiske kronkoloni Hongkong. Storbritannien havde over for USA fastholdt, at fortsat handel med Kina var en nødvendighed for Hongkong. Fra 1957 havde Kina åbnet en årlig handelsmesse, Canton messen, i Guangzhou – 120 km fra Hongkong – som danske handelshuse i Hongkong hyppigt besøgte, blandt andet ØK, der efter 1962 fortsatte sine tætte forretningsforbindelser til Kina (Hansen, 1983: 136-152). I 1965 aflagde en dansk handelsminister sit første officielle besøg i Kina, og samme år afholdtes en dansk industriudstilling i Beijing. En endnu større industriudstilling blev afholdt i Beijing i 1967 midt under Kulturrevolutionen. Dansk samhandel med Kina var moderat i 1960'erne, men dog stigende ved årtiets udgang.

1971 til 1989 – Fuld fart fremad

Kina fik nu større betydning for verdenshandelen og den dansk-kinesiske samhandel.

Danmarks handelsmæssige og diplomatiske tilstedeværelse i Kina havde placeret Danmark i en fordelagtig position. Danmark og dansk erhvervsliv havde opretholdt løbende kontakt til de kinesiske myndigheder, og i december 1971 etablerede ØK – som et af de første vestlige selskaber under Kulturrevolutionen – et lille handelskontor i Beijing. ØK fik i begyndelsen af 1970'erne store ordrer på fragt af canadisk hvede til Kina.

I 1971 blev Folkerepublikken Kina medlem

af FN, og USA ophævede sin handelsembargo mod Kina. Den amerikanske præsident Richard Nixons besøg i Kina i februar 1972 markerede genoptagelsen af kontakt på højeste niveau mellem de to lande. Fra 1970 til 1972 fordobledes antallet af lande, som Kina havde diplomatiske forbindelser med (Gregersen, Kristensen og Thøgersen, 1976: 96).

Op gennem 1970'erne fulgte en øget politisk og kommerciel kontakt mellem Danmark og Kina, og i 1972 åbnede den danske handelsminister en dansk industriudstilling i Beijing. Samlet fandt der ni danske ministerbesøg sted til Kina i 1970'erne, herunder den danske statsminister Poul Hartlings besøg i 1974, hvor der blev underskrevet en ny dansk-kinesisk aftale om søfart. I 1979 aflagde Dronning Margrethe officielt besøg i Kina.

I 1978 indledte Kina sin økonomiske reformpolitik og åbnede op for endnu mere international samhandel. Da var dansk erhvervsliv allerede i fuld gang, anført af ØK, som på det tidspunkt var Nordens største virksomhed med 40.000 ansatte (Ellemose, 2007: 192). Da reformpolitikken tog til i momentum, var ØK velforberedt og udvidede sit repræsentationskontor i Beijing betydeligt. ØK fik nye, store kinesiske kontrakter inden for skibsfart og rådgav Kinas trafikministerium om opgradering af Kinas handelsflåde, bygning af havneterminaler og etablering af en containerfabrik, der senere blev verdens største (Thøgersen og Hinrup, 2007: 199 f). Samme år udsendte Udenrigsministeriet sin første handelsmedarbejder til ambassaden i Beijing.

Kina var netop kommet på OECD's liste over udviklingslande, da Danida i 1981 indledte et omfattende samarbejde med de kinesiske myndigheder. I første omgang inden for sundhedssektoren og i 1982 koncentreret omkring danske udviklingslån, også kaldet statslån. I perioden frem til 1991 ydede Danmark fem statslån for et samlet beløb af 3 mia. DKK til

Kinas modernisering. De danske statslån blev navnlig givet til projekter inden for fødevarer, energi og cementindustrien (Lund-Jensen, 1987). For danske virksomheder blev de danske statslån en genvej til at etablere sig på det kinesiske marked og til at få opført projekter, der kunne tjene som reference ved senere handel på kommercielle vilkår.

Frem til slutningen af 1980'erne var stort set alle danske virksomheder, der eksporterede til det kinesiske marked, repræsenteret gennem ØK, der havde gode kontakter til Kinas nationale ministerier. ØK's danske medarbejdere i Kina talte kinesisk og kunne præsentere og forhandle danske projekter med de nationale import- og eksportselskaber, der kontrollerede Kinas udenrigshandel.

1970'erne og 1980'erne var en usædvanlig dynamisk periode for dansk handel med Kina, hvor danske regeringer samarbejdede tæt med dansk erhvervsliv. Danmarks eksport til Kina tidobledes fra 1979 til 1987. Det samme gjorde importen fra 1979 til 1989.

1989 til 1994 – Stilstand, et knæk og en ny dansk begyndelse i Kina

Den kinesiske regerings militære indgriben over for demonstrationerne på Den Himmelske Freds Plads d. 4. juni 1989 ændrede den vestlige – herunder den danske – offentligheds holdning til Kina. Få dage efter d. 4. juni tilkendegav den danske regering over for Kina, at man fra dansk side planlagde en afvikling af statslånene. Murens fald senere i 1989 og stilstand i Kinas økonomiske vækst i 1989 og 1990 bidrog yderligere til, at Vestens og Danmarks fokus på Kina blev mindre (Thøgersen, 2001: 139-87). Dansk eksport til Kina faldt i årene efter 1988 og nåede først over 1987-niveauet i 1995.

Fra 1992 begyndte væksten igen i Kinas økonomi, nu med tocifrede årlige vækstrater. I 1993 introducerede Kina en »socialistisk markedsøkonomi« med mere fokus på mar-

kedet og en begyndende decentralisering af økonomien. Færre projekter skulle nu godkendes centralt, og flere opgaver blev lagt ud på provinsniveau. I begyndelsen af 1990'erne etablerede flere store og mellemstore danske virksomheder sig med egne kontorer i Kina. De havde indtil da været repræsenteret af ØK som agent, men ville nu selv være til stede med egne medarbejdere (Thøgersen, 2009).

1980'erne havde været kriseår for ØK. Skibsruterne over Stillehavet havde givet store underskud. I Kina var ØK uforberedt på den nye udvikling af markedet og afviklede i løbet af 1990'erne stort set alle sine handelsaktiviteter i Kina for alene at fokusere på to større virksomheder.² Den Kinaviden, som ØK havde erhvervet gennem årtier, og de dygtige danske, kinesiske og andre medarbejdere, som havde etableret forretningsnetværk på det kinesiske marked, blev spredt for alle vinde. Enkelte af ØKs tidligere medarbejdere blev dog i Kina og brugte deres forretningsviden til at starte nye forretninger. Én af forretningerne blev til Bestseller China, der i dag har 7.000 detailforretninger i Kina. Det firmanavn, som ØK havde opbygget i Kina siden 1900 – 宝隆洋行 (*Bao Long Yang Hang*) – som havde stor markedsværdi og som i flere menneskealdre havde nydt stor respekt i kinesiske forretningskredse, blev ikke ført videre, men lagt til side.

Mange af de danske virksomheder, der i 1990'erne etablerede sig i Kina, havde ikke samme viden om Kina som ØK. Ofte havde de ikke gennemtænkt deres etablering, de manglede kendskab til det kinesiske marked og kom først sent i gang med at opbygge deres egen Kinastab. I 1987 havde 9 danske virksomheder etableret sig med kontorer i Kina. I 1994 var tallet steget til 25. Men de fleste styrede fortsat deres Kinaforretninger fra regionale hovedkontorer i det bekvemme Hongkong, hvor knap 80 danske virksomheder var registrerede i 1995 (Danish Trade Council, 2005: 20 f).

Investeringsfonden for udviklingslande, (IFU), etablerede sig i Kina i 1986 og investerede fra 1987 til 1989 i sine første fem kinesiske projekter. IFU blev fra begyndelsen af 1990'erne en aktiv og vigtig partner for både store og mellemstore danske virksomheder og overtog i en vis forstand det danske tomrum i relation til centrale kinesiske myndigheder, navnlig Kinas Handelsministerium, som ØK's implosion havde efterladt. Netværket blev med årene udbygget til fordel for danske virksomheder og fik efterhånden en betydning, der kunne sammenlignes med ØK's førhen. I Kina blev det værdsat, når en offentlig dansk institution – en regeringsejet, men uafhængig investeringsfond – var medinvestor. For mange mindre og mellemstore danske virksomheder var medfinansieringens størrelse ikke uvæsentlig. IFU har siden 1987 investeret i 132 virksomheder i Kina med et samlet projektbeløb på 11 mia. DKK.³

1994 til 2004 – Dansk erhvervsliv rykker for alvor ind i Kina, men ikke uden modvind

Fra 1994 til 1996 fandt den første store bølge af danske investeringer i Kina sted. Det var overvejende de største danske virksomheder, der investerede. 29 procent af de samlede danske investeringer i Kina i perioden 1980 til 2008 skete fra 1994 til 1996 (Danmarks Eksportråd, 2009).⁴ Fra 1993 til 1997 blev dansk eksport til Kina tredoblet. Fra 1995 til 1997 medinvesterede IFU i dobbelt så mange projekter i Kina som i de forudgående otte år til sammen, og fra 1996 til 2000 etablerede næsten halvanden gang så mange danske virksomheder sig i Kina som i de forudgående 15 år (Danish Trade Council, 2005).

De danske statslån til Kina havde været en bragende succes, både i Danidas, Kinas og de danske virksomheders regneark (Bregnbæk, 2014). Efter en pause i årene efter 1989 fortsatte Danmark i 1994 det bilaterale udviklingssamarbejde med »blandede erhvervs-kreditter« i form af rentefri lån med 10 års lø-

betid. I de følgende 20 år ydede Danida mere end 700 mio. DKK i rentesubsidier til i alt 55 kinesiske projekter (Poulsen, 2014).

I april 1997 oplevede Danmarks samhandel med Kina et tilbageslag. På et møde i De Forenede Nationers Menneskerettighedskomiteé i Geneve var Danmark – uden støtte fra de store europæiske lande – forslagsstiller til en kritisk resolution over for Kina. Kina var endnu ikke medlem af WTO, og den kinesiske ledelses kontrol over udenrigshandelen var betydelig. Danmark oplevede i de følgende to år et markant fald i sin eksport til Kina og nåede først i 2000 op på niveauet fra 1997 og tabte undervejs vigtigt momentum på et ekspanderende kinesisk eksportmarked. Fra 1998 til 2001 medinvesterede IFU kun i halvt så mange projekter som i de forudgående tre år. I de seks år fra 1997 til 2003 var de samlede danske investeringer i Kina kun to femtedele i forhold til de tre år fra 1994 til 1996.

Kina blev i december 2001 medlem af verdenshandelsorganisationen WTO, og det blev efterfulgt af endnu større dansk erhvervsaktivitet i Kina. Danske rederier havde siden 2000 fået bygget skibe på kinesiske værfter, herunder APM-Maersk alene for 3,5 mia. USD i tiåret 1997-2007. Import af kinesiske produkter fyldte i importstatistikken, blandt andet fra den produktion, som danske virksomheder nu var begyndt at lægge ud til Kina. Fra slutningen af 1990'erne rykkede mellemstore danske firmaer for alvor ind på det kinesiske marked, ikke mindst i Shanghai-området.

Vindkraft – Oversete muligheder?

I 1990 blev Kinas første vindmøllepark indviet. Den lå i Xinjiang og var opført med dansk teknologi og bistand fra Danida på 25 mio. DKK. I projektet indgik også etablering af en dansk vingeproduktion med bistand fra danske rådgivere. Dansk vindmølleindustri havde en unik position internationalt. Det

gjaldt også på det kinesiske marked, hvor Danmark i slutningen af 1990'erne var næsten fuldstændig dominerende. Mindre end ti udenlandske og kinesiske vindmøllefabrikanter var aktive på markedet. Den kinesiske regering havde samtidig planer om en voldsom udbygning af vindkraft. I 2000 opfordrede Kinas centrale myndigheder dansk vindindustri til at etablere et tæt samarbejde, for eksempel joint-ventures, med kinesiske virksomheder, men tilbuddet blev afslået.⁵ Otte år senere var der 80 virksomheder på det kinesiske marked for vindkraft, og næsten alle var kinesiske. I 2013 havde kinesiske virksomheder en markedsandel på over 90 procent af det kinesiske marked for vindenergi (www.wwindea.org). Den kinesiske projektgruppe, der siden slutningen af 1980'erne havde samarbejdet med Danida omkring vindkraft, etablerede senere virksomheden Goldwind Ltd., som i dag er verdens næststørste vindmøllefabrikant. Goldwind's stifter og CEO var i 1987 yngste tolk på kinesisk side under forhandlingerne med Danida (Bregnbæk, 2014). Det er nærliggende at overveje, om dansk vindkraft ikke ville have opnået større salgsvolumen på det kinesiske marked, hvis man havde indgået et tættere samarbejde med kinesiske partnere, selvom et sådant samarbejde næppe havde været let.

Fra 2004 – Ny dansk Kina-strategi tegner sig

Danmark havde siden 1989 fortsat sine normale relationer til Kina med regelmæssige ministerbesøg. Den dansk-kinesiske uoverensstemmelse i 1997 var – hvis ikke før – så endeligt bilagt efter den danske statsministers besøg i Kina i 2000 i forbindelse med 50-året for oprettelsen af diplomatiske forbindelser mellem Danmark og Kina.

Fra midten af 1990'erne åbnede Danmark nye diplomatiske repræsentationer i Kina med generalkonsulater i Shanghai (1994) og i Guangzhou (1999). I 2005 blev konsulatet i Chongqing åbnet for bedre at kunne

bistå den stigende danske handelsaktivitet i det vestlige Kina gennem Udenrigsministeriets Eksportråd. Derimod ophørte fra 2002 dansk deltagelse i Den dansk-kinesiske videnskabelige komité og i Den dansk-kinesiske blandede komité for økonomisk samarbejde, og to vigtige bilaterale platforme i samarbejdet mellem Danmark og Kina blev lukket ned.

Danmarks politik over for Kina undergik en gennemgribende opdatering efter statsminister Anders Fogh Rasmussens besøg i Kina i februar 2004.⁶ Fra dansk side konstaterede man den massive tilstedeværelse af over 250 registrerede danske virksomheder, en tidobling på 10 år. Hastigheden i Kinas økonomiske vækst efter Kinas medlemskab af WTO i december 2001 var kraftig, og Danmark ønskede nu at være langt mere aktiv i sit samarbejde med Kina. Danske ressortministerier tog egne initiativer i forhold til Kina (jf. Delman i indeværende nummer), og i 2007 etablerede Danmark et Innovationscenter i tilknytning til generalkonsulatet i Shanghai. I 2007 afholdtes det første møde i Den dansk-kinesiske blandede komité siden foråret 2001. I begyndelsen af 2008 formulerede Ministeriet for Videnskab sin egen Kina-strategi, som senere førte til etableringen af et dansk-kinesisk universitetscenter i Beijing (Ministeriet for Videnskab, 2008; jf. Bech i indeværende nummer). I oktober 2008 udarbejdede Udenrigsministeriet efter regeringsbeslutning en »handlingsplan for en forstærket og fokuseret indsats i Kina« (Udenrigsministeriet, 2008: 4). Samme måned underskrev statsminister Anders Fogh Rasmussen under sit andet besøg i Kina en dansk-kinesisk fælleserklæring om etablering af et »Comprehensive Strategic Partnership«.

En ny bølge af danske investeringer i Kina fulgte i årene fra 2004 til 2008 dækkende 55 procent af Danmarks samlede investeringer i Kina i perioden fra 1980 til 2008. I samme periode fordoblede Danmark sin eksport til

Kina og næsten tredoblede sin import fra Kina. Antallet af projekter med IFU som medinvestor steg betydeligt i samme periode. Kina blev i 2008 Danmarks største samhandelspartner i varehandel uden for Europa. Inden for søfart blev dansk skibsfart den største udenlandske aktør på det kinesiske marked, hvor den danske handelsflåde i 2007 indsejlede mere end 15 procent af sin valutaindtjening (Udenrigsministeriet, 2008: 21).

I maj 2009 opstod der en krise i Danmarks forhold til Kina, da Danmarks statsminister Lars Løkke Rasmussen seks måneder efter partnerskabsunderskrivelsen mødtes med den tibetanske eksilleder Dalai Lama i København. Trods officielle kinesiske protester førte mødet ikke til kinesiske handelssanktioner over for Danmark. Blandt andet fordi Kinas medlemskab af WTO gjorde målrettede sanktioner vanskelige at gennemføre, men måske også fordi mødet – set fra Kina – skete på grund af danske indenrigspolitiske årsager, hensynet til regeringens parlamentariske grundlag og en statsminister, der netop var tiltrådt. En dansk verbalnote til Kinas regering d. 9. december 2009 normaliserede forholdet til Kina (jf. Sørensen i indeværende nummer). I 2010, hvor Danmark havde satset stort på deltagelse i Verdensudstillingen Expo 2010 i Shanghai, aflagde en række danske ministre, herunder statsministeren, besøg i Kina.

Det fulde potentiale i det dansk-kinesiske strategiske partnerskab blev for alvor udfoldet efter det danske regeringsskifte i 2011. I maj 2012 udarbejdede regeringen en detaljeret »Vækstmarkedsstrategi for Kina«, der blev fulgt op af stort set alle danske ministres besøg i Kina de følgende år. I 2015 var antallet af danske virksomheder med kontorer i Kina på over 500, en fordobling på ti år. Målt per indbygger er Danmark i dag den næststørste investor i Kina og en af de største eksportører til Kina i Europa. Udenrigsministeriet forventede i en analyse fra 2015, at en

1/8 af den forventede vækst i dansk vareeksport frem til 2025 vil komme fra en stigning i dansk eksport til Kina (Udenrigsministeriet, 2015). I marts 2015 meldte Danmark sig som stiftende medlem af den kinesisk-ledede Asiatiske Infrastruktur Investerings Bank (AIIB) (jf. Sørensen i indeværende nummer).

Mere end handel

Dansk handel med Kina har været i centrum ved tre vigtige danske initiativer over for Kina de sidste 65 år: 1) etableringen af diplomatiske forbindelser i 1950; 2) de danske statslån til Kina fra 1982; og 3) Danmarks opdatering af sin politik over for Kina fra 2004, herunder indgåelsen af det omfattende strategiske partnerskab. Fremover skal vi håndtere den udfordring – og de muligheder – et rigere og økonomisk stærkere Kina udgør for Europa og Danmark. Hertil kommer et Kina, der formentlig vil være langt mere internationalt engageret end tidligere set. Samhandel med Kina vil fortsat være vigtig for Danmark, men andre hensyn vil fremover også få stor vægt.

Noter

1. 满洲国 = Manchuriet.
2. Mælkepulverfabrikken Shanghai International Nutrition Company og flyttefirmaet Santa Fe.
3. Bl.a. baseret på samtale december 2015 med IFU's adm. direktør fra 1978 til 2006, Sven Risvær.
4. Danske investeringer i Kina defineret som et beløb til investering overført fra en dansk bankkonto til en kinesisk bankkonto.
5. Artiklens forfatter var på det tidspunkt handelschef på ambassaden i Beijing.
6. »Med egne øjne så jeg, hvor stærkt det går i Kina. Hvor langt kineserne er fremme. Hvor langt de vil komme. Da indså jeg, at her står vi med den virkelige udfordring i det 21. århundrede. Alt andet blegner ved siden af denne udfordring.« Fra tale på Venstres Landsmøde d. 21. november 2004, tilgået d. 18. januar 2016 på: www.b.dk/danmark/dokumentation-anders-foghs-tale-extenso

Referencer

- Bramsen, Christopher Bo (2008), *Peace and Friendship. Denmark's Official Relations with China 1674-2008*, China Science Culture Publishing House.
- Bregnbæk, Mogens (2014), »Kronik: Men det virkede i Kina«, *Udvikling*, 4: 1-5.
- Brødsgaard, Kjeld Erik og Mads Kirkebæk (2000), *China and Denmark. Relations since 1674*, Copenhagen: Nordic Institute of Asian Studies.
- »China's Foreign Relations. A Chronology of Events 1949 to 1988«, Beijing 1989.
- Danish Trade Council (2005), »The 2005 Report on Danish Companies in China«, København: Udenrigsministeriet.
- Danmarks Eksportråd (2009), »Danish Investments in China from 1980 to 2008«, København: Udenrigsministeriet.
- Ellemose, Søren (2007), *Kompagniet, H.N. Andersens ØK 1880-2007*, Jyllandspostens Forlag.
- Gjerø, Simon Rom (2007), *Kaldet til Kina. Danske missionærers liv og oplevelse i Manchuriet 1893-1960*, Aarhus: Forlaget Univers.
- Gregersen, Bo, Kjeld Erik Kristensen og Carsten Boyer Thøgersen (1976), »De grundlæggende elementer i Kinas udenrigspolitik 1945 til 1975«, Speciale, Aarhus Universitet.
- Hansen, Holger (1983), *I Østen*, København: Gyldendal.
- Harmsen, Peter (2011/12), »I krig for Kina og den danske kineser«, *Weekenavisen*, 30. december 2011 og 6. januar 2012.
- Huang, Kailai (2012), »American Business and the China Trade Embargo in the 1950s«, Massachusetts College of Liberal Arts, tilgået d. 4. januar 2016 på: www.ebhsoc.org/journal/index.php/journal/article/viewFile/131/126.
- Lange, Ole (1980), *Partnere og rivaler. C.F. Tietgen, Eastern Extension og Store Nordiske. Ekspansion i Kina 1880-86*, København: Gyldendal.
- Lund-Jensen, Kris (1987), »Det dansk-kinesiske udviklings samarbejde«, *Danmark-Kina*, 2: 36-7.
- Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (2008), »Strategi. Vidensamarbejde mellem Danmark og Kina«, februar.
- Patent 1864, (1864), »Patent for Kongeriget Danmark angaaende en med Keiserdømmet China afsluttet Venskabs-, Handels- og skibsfarts-Traktat«, København.
- Poulsen, Mogens (2014), »Handel, investering og dansk bistand til Kina«, *U-landsnyt.dk*, 21. april.
- Thøgersen, Carsten Boyer (2001), *At pege på månen. Glimt fra Deng Xiaopings Kina 1979 til 1997*, København: Liebeskind.
- Thøgersen, Carsten Boyer (2009), »Danmark mærker Kinas væksteventyr. 232 gange større på 30 år«, *Kinabladet*, 43: 54-6.
- Thøgersen, Carsten Boyer og Hans Jørgen Hinrup (2007), *From a Strong Past to a Dynamic Present. Danes and Danish Companies in the Greater Shanghai Region 1840 to 2006*, Shanghai Bookstore Publishing House.
- Thøgersen, Carsten Boyer og Hans Jørgen Hinrup (2015), *The Origin of the 1871 Chinese Telegraphic Code Book*, Copenhagen Business Confucius Institute, CBS.
- Udenrigsministeriet (2008), »Danmark-Kina. Partnerskab til fælles gavn«, oktober.
- Udenrigsministeriet (2015), »Udenrigsøkonomisk trendanalyse: Danmarks økonomiske relationer med Kina – facts og tendenser«, 23. april.